

ACC. N:R M. 12604:1-10.

Landskap: Skåne Upptecknare: Eldrida Ohlsson, Skurup
Härad: Vemmenhög Berättare: " " "
Socken: Skurup m. fl. Berättarens yrke: lantbr. hustru
Uppteckningsår: 1953 Född år 1889 i Skurup

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jängledning. s. 1-10.

Lu F 91.

Svar på frågelista LUF 91.

Sångledning.

Något om sångledning eller andra liknande ceremonier här i orten har jag aldrig hört beskrivas då det ligger alldeles för långt tillbaka i tiden.

I tid jag hört något om dem brukar det nästan alltid försvinnat så oömsäskligt som möjligt men varit väl förknippat med risgrynsregn & hastande av gårdarna som skulle befröja träd & lycka.

Att något av slättens gamla seder från kraft tillämpning även här i vad man kan kalla mellansverige är nog tämligen säkert. Jag undrar om inte de traditionella seder beträffande sådant, som från till exempel 1850 talet var och ännu nästan som rituelle försvann i samband med örngrändet av kyrkans diakoner & om så var fallet något förtare här än i den egentliga slätten, den trakt som Bender kallar "söder om landsvägen", den trakt

Luf 91

1

sjättioånderns bonde-bygden, där man var mera kom-
 merotiv när det gällde gamla seden, än här &
 också längre vill jag vid häradsdräkterna än här i
 mellanbygden. På det jag bestämt genom min
 mor, som var född 1848 & som 16-18 åring tjänade
 mig i en gård i F. Åby, ^{om} att den matvoden hon
 tjänade, & som inte då var äldre än att hon födde
 barn, att hon då ännu var häradsdräkt. Den fanns
 då en "pälvinduska" som fräktade i strick & som det
 i "band på blå" - den användes som tvörde till
 dräkterna, den var blåt konstriket veckat & upptvudet
 efter två årsmånadens användning i en ring, när den
 var nystruken & strukt. Detta bevisar ju att denna
 unga kvinna inte hade ritit tvörde obefickat då,
 1863-64. Hon var dock ritit här långt, flätat &
 uppsatt. Det beträffande tvörde tvörde ju ibland med
 det gifta ständes i då hade ju Tamlagen säkert
 något av gammal ritual iakttagits vid hennes

bröllop.

Här i staden var det vid den tiden endast en i ^{omkring} äldre kvinnorna som kunde gå på vid värdens dräkter men jag minns att ännu i min barndom bar de äldre ^{gifta} kvinnorna i regel kläder, ej dräkter vita kläder utan vilket kläder som tråkigt till vardags i en ställe till bäst o kunnigt under lekarna o jag minns från 1890-talet en o annan mycket gammal gift kvinnas som till vardags bar en liten vitad klänning av pulvret ullgarn som helt omströmt hals och jämt efter halsfästet. De äldre o gifta kvinnorna "tröskade" däremot hade rätt tunn och obestämt o enkelt flätat o upplagt. Det var någon vidspjälk förhållande med de gifta kvinnornas betäckta tunnorna varar något ännu levde kvar bland de gamla o bruket hälsade sig nog just till den stund en kvinnan skulle vara i det gifta ståndet såglodardet alltså, till minne o en rista rest där.

Jag är ju helt olärd i vägar därför inte göra nå-
 got bestämt uttalande men tror inte att man van-
 ken i detta eller i andra liknande fall får dra grän-
 sen mellan kärlekens utan tror att det snar-
 vart de Topografiska gränserna som varit avgr-
 ände för en bedrängas utbredning. Så har kärlekens
 gränser t ex här mellan Wemmenhögs i Skylltes
 kärleken som går rätt igenom stätten näst
 inte utgjort någon bestämd gräns för nedre
 utan de ha avsnat så måningen mot om-
 gärderna till ena sidan byggd i folk med armar
 klagning. Likhet förbindelserna kärlekens omfån-
 den i hela staden den alla intimare, kärlekens
 som socialt i ekonomiskt liksfärde. Därför
 tror jag att kärlekens nedre sidans som Nicolson
 beskrivit den varit i stort sett lika så långt den
 nära stättbygden räckte i de unga gifte sig med
 liksfärde inom detta område under samma tid

På hvar de förut fasta rederna med en ny tids in-
tröde allt mer ettat ut, sist mig den red som varit
försyns med det bara eller betäckta kunnandet
som förblivet åtminstone till 1850-talet på den
egentliga stället ö ^{rengör} något tidigare till, o så länge
så var mig avta att se en ledning i någon form
förekna fast jag aldrig ens som barn hörde något
där om.

Jag tror att långtidsvarer med sitt brönn o av-
kast bändernas besonde ställning kan ha på sitt
inflytande på red o bruk. Det fanns inte den
stodiga insatse tillgaget o dragket som var
en del av den brukspäde ställning egna som
gjorde den mera konsekutiva så att de länge
ville fast vid gammal red jag tror därför inte
att Skerfvinger fann Nisse skilnad på folket.
Espr o hans besökerna är vad tiden mellan hans
skildring o hans Espr tid skapat i den nya tiden

beträffande när det gäller sådana Traditioner som dessa
längre tid där än andra förhållandena. I de sista
bygderna förefaller det som om man hört länge just
vid gammal tvändrummen red därför att man ansåg
sig i rikt för det enda rätta, i de bärgaste delar
att man de betröfde längre tid än nå som i man
saknade förmåga att använda dem.

Så är det en sak till som jag vill påmärka i det
är den stora skillnad som finns mellan bonden
o husmans folk. Allt som kommer fram i beteck-
ningar är allmogens familjefester i hvarske
främst just brölloren avser borgens bondgårdar
Vid de fattigare brölloren gick det betydligt enk-
lare till allt efter graden uppifrån o nedåt, några
är ritual för sånggårdet fanns utg dock så
länge man var usla med det befruktade tvändet
för den gifta kvinnan, det var ju folktron som blev
spelt ut i o dess makter var som i rikt länge i sig.

Alltså något av gammal ritual beträffande juu
säng led an det eller följande av bondparut kan ju
förmodet iakttagits så länge man iakttag
redan med betäckt linnor på gift kvinnor. Det
var ju juu då hon skulle intäda i det gifta stäm
det i på släktens del för man var gyllta Nicotivins
o så gredvis avskrivna ritulen under tiden fram
Till 1850 Tallet o så tänks sig det hela förutklart
allt efter som man kom längre ut från den egent
liga stället då släktförbindelserna stannade på
allt vidare.

Bondpallen kan jag se i ett par bondgårdar i
min barndom. På ena stället var det en lång palle
med låga arbetade gator i mellanvägg stöppade
o kladda ^{med} smörsmått eller bordenas tyg. De andra
var två lågare paller påstående paller i en
nyare datum. Dessa paller användes under id
vignel i bollspegeln regn armar användning

nämndes ej.

Bandsången var ännu in mest 1800-tallets slut
främäl för Göttergästernas näskilda intresse
den stäl till betydande. Ju längre den var upp-
bäddad med "ffär-dynor" desto bättre i fuskaden
det kunde det komma att keta om det bandpart
att: "De lög i fjärdynor så bessed str ögg om
öröken på dem."

Det fanns också en stilla lek som lektes vid mat-
bordet när som helst då soppa serverades eller
äternas var värdkötet. Någon tog en ärtor eller
ett pepparkorn i nypor i fjögade några rikt
brödgranne: "Hur hög vill du ha din brödsäng?"
Den tillfjögade mätte då till med handen ett gott
stycke i höjden i den fjögande vände nypor
uppåt & blände till en främäl stöt. höjden i
angas höjden. Trycktes den i stället isteg blev det
ingen brödsäng as, lite skämsamt spe i stället

ACC. N:R M. 12604:9.

Termo lek lehtes äärmiselt huvitavast ja
dä jäle tsq det om något om. Men några
intresset för brudbröden hade varit så länge
men ceremonierna var den skulle tas i bruk
när man man intet om, kanske därför att de
var glömda, kanske därför att de var färdiga
för barn i ungdom.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

9

Frågan om sängledande kom mig att tänka på en
hustru om vår stora Putzer och plejan som jag
då och med trecken återger, det går att bränna
arbetet om man avser den för opassande, det är ju
nämligen en hustru bland de många om kunnat
i hans egen häkt i samningens haller vet man inte om
Macklean, som ju var gift hade ju levat ut till Gudens
tro med dess sedeslöshet i dåliga moral inom de
högsta stånden men han var ju icke en man som insade
för folkets förhållanden och upplysning.

På berättade emellan tid de gamla som inte var ^{frå} yngre
om sig: "Macklean gjorde sjölo lottor på sina underly-
dande men med det förbehåll att han sjölo vilka
inviga brudpar. Det var därför det fanns
så många "Macklean - väsen" bland folk för
Brudpar med tillfrisknande på brudgummen
alltså i sig utom annan sängledning, men det
var ju en hustru vars samning kallt är skänd.